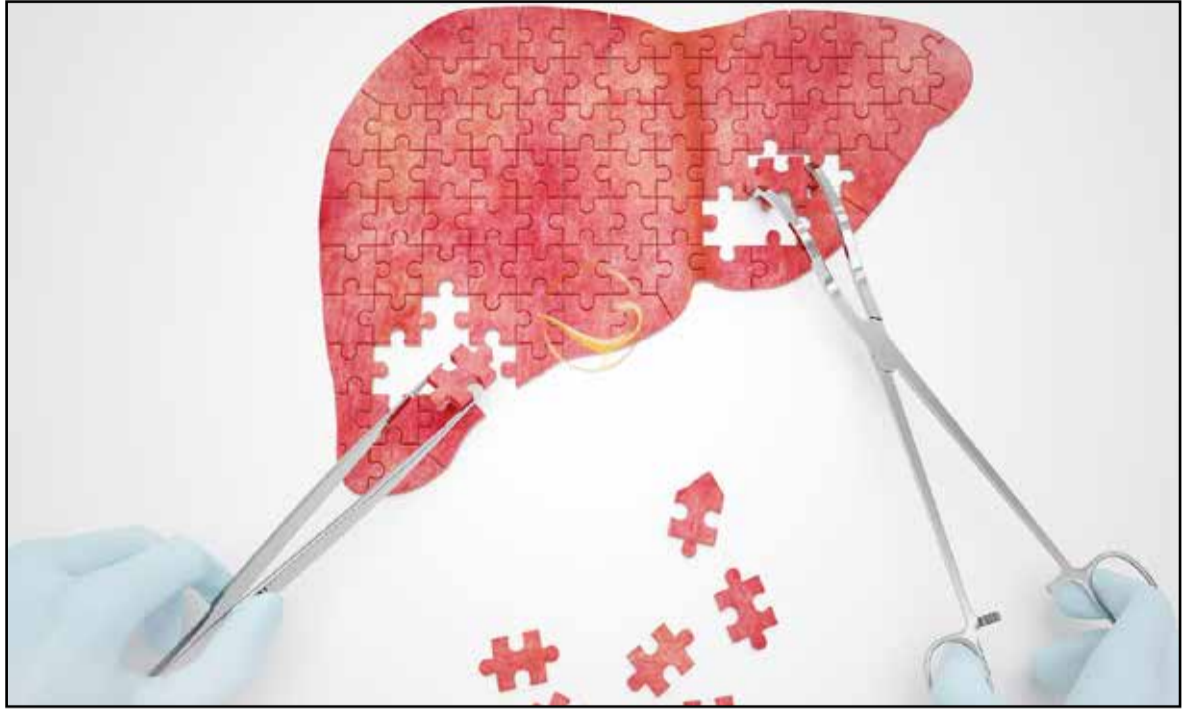

زیستن فراتر از مرگ

پیوند عضو سالانه جان نزدیک به هزار تن را در ایران نجات می‌دهد؛

سعیده غلبیور

نجات یک تا هشت نفر از مرگ

گفته می‌شود اهدای عضو یک تا هشت نفر را از مرگ حتمی و یک تا ۵۳ نفر را نیز از معلولیت نجات می‌دهد. بیش از سه دهه از آغاز پیوند عضو در ایران می‌گذرد و در حال حاضر سالانه نزدیک به هزار مرگ مغزی در کشور، اهدای عضو می‌کنند و رقمی که هر چند گفته می‌شود به نسبت سال‌های گذشته رشد ۷۰ درصدی داشته‌است، اما باز هم جوابگوی ۲۵ هزار بیماری نیست که در لیست انتظار بیماران پیوند عضو هستند و روزانه ۱۲ بیمار از لیست مذکور به دلیل نرسیدن عضو پیوندی جان خود را از دست می‌دهند.

مرگ مغزی و اهدای عضو

شاید بسیاری از ما «مردن» را در باز ایستادن قلب از تپش معنا می‌کنیم. هر چند در ۹۹ درصد مواقع این تعریف از جانباختن درست است، اما در یک درصد از مرگ و میرها، پیش از قلب، عملکرد مغز متوقف می‌شود.

در مرگ مغزی خون‌رسانی به مغز متوقف شده، اکسیژن‌رسانی به آن انجام نمی‌گیرد، مغز تمام کار کرد خود را از دست می‌دهد و دچار تخریب غیر قابل برگشت می‌شود. با این حال دیگر اعضای بدن از جمله قلب، کبد و کلیه‌ها هنوز دارای عملکرد هستند، هر چند آنها هم به تدریج در طول چند روز، از کار می‌افتند. بیمار مرگ مغزی نمی‌بیند، نمی‌شنود، درد نمی‌کشد، به هیچ یک از تحریکات خارجی پاسخی نمی‌دهد، نفس نمی‌کشد و بدون استفاده از دستگاه تنفس مصنوعی اکسیژن به او نخواهد

رسید. از نظر علم پزشکی او جان باخته با این تفاوت که یک فرصت در اختیار دارد و آن هم جان بخشیدن به افراد دیگری است که در انتظار عضو روزهای زندگی را پر از استرس درد و مشقت و بیماری می‌گذرانند. تن دادن به مرگ در این حالت به این معناست که هشتاد و هشتاد و دو، ۲، ریه، کبد، قلب، روده، لوزالمعده (به خاک سپرده و پوسیده شوند، اما پذیرش خانواده‌ها برای اهدای عضو، نجات جان ۸ انسان را در پی دارد. این در حالی است که هر فرد مرگ مغزی همچنین با اهدای ۱ تا ۵۳ نسج (مانند قرنیه، در پیچه قلب، تاندون و...) می‌تواند ۱ تا ۵۳ نفر را از معلولیت برهاند.

۷ هزار عضو می‌شود! به خاک سپرده شد!

با این حال بسیاری از خانواده‌ها تن به این موضوع نمی‌دهند. سال گذشته به علت همکاری نکردن خانواده افراد مرگ مغزی هفت هزار عضو پیوندی به خاک سپرده شد، اعضای که می‌توانست فهرست ۲۵ هزار نفره پشت نوبت پیوند را کوتاه کند.

مهدی شادانوش، رئیس مرکز مدیریت پیوند و درمان بیماری‌های وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با بیان این موضوع گفت:

«هم اکنون ۳۴ مرکز پیوند عضو در کشور فعال است اما مشکل اصلی رضایت ندادن خانواده‌ها و از بین رفتن زمان طلایی برای پیوند عضو از افراد دچار مرگ مغزی است.» این در حالی است که از سال ۱۳۸۰ که پیوند عضو از مرگ مغزی در ایران آغاز شد، تاکنون

کارت اهدای عضو، علی رغم نداشتن وجه قانونی، در اخذ تصمیم خانواده به اهدای عضو عزیزشان در لحظات بحرانی بسیار موثر است و پذیرش آنها را تا ۹۵ درصد افزایش می‌دهد

بیش از ۹۰۰۰ مورد مرگ مغزی با اهدای حدود ۲۰ هزار عضو به بیماران نیازمند پیوند، جان دوباره بخشیدند.

یک فتوا و شروع اهدای عضو در ایران

شاید بتوان گفت نخستین اقدام جدی برای آغاز حرکت اهدای عضو در کشور به سال ۶۸ و صدور فتوای امام خمینی در ۳۱ اردیبهشت در خصوص مجاز بودن اهدای عضو از مرگ مغزی بازگردد. ۱۱ سال پس از این فتوا در سال ۷۹ قانون اهدای عضو از مرگ مغزی در مجلس شورای اسلامی مصوب و در سال ۸۱ آیین نامه اجرایی آن صادر شد. گرچه مراکز اهدای عضو از زمانی که فتوای حضرت امام داده شده بود یکی یکی به صورت غیر رسمی شروع به کار کردند و نخستین پیوندهای عضو که مربوط به پیوند کلیه، کبد و قلب از مرگ مغزی بود در سال ۷۱ و ۷۲ انجام شد.

فرهنگ سازی برای اهدای عضو

امادراین میان مانع جدی برای پیوند عضو، رضایت ندادن خانواده‌هاست. پزشکان می‌گویند مهمترین دلیل عدم رضایت نداشته باشد حتما چنین مسأله‌ای پیش آید و برای همین سایتی طراحی کردیم. چرا که این سایت مکان دستفروشی را مشخص می‌کند و مشخصات را ارائه می‌دهد. نژادبهرام ادامه داد: اما برخی دستفروشان نسبت به ثبت نام در سامانه اقدام نمی‌کنند. وقتی دستفروش ثبت نام کند دارای مشخصات می‌شود و امکان بروز تخلف از بین می‌رود. او از دستفروشان درخواست کرد که در سامانه «سامان بازار» ثبت نام کنند تا جلوی این قبیل مسائل گرفته شود و گفت: هر چند آمار صحیحی از شمار دستفروشان وجود ندارد، اما به نظر می‌رسد، حداقل دوبرابر افرادی که در این سامانه تاکنون ثبت نام کرده‌اند، دستفروش داریم. او با اشاره به اینکه سامانه بازار یک رابطه تعاملی در سامانه‌های دستفروشی است، از همه دستفروشان خواست تا به سایت بروند و ثبت نام کنند. نژادبهرام با بیان اینکه خیابان‌های دستفروشی نیست، افزود: به شرک سامانه‌های

خانواده به اهدای عضو، عدم باور برگشت‌ناپذیری مرگ مغزی و عدم شناخت آن به عنوان مرگ قطعی و نهادینه نبودن فرهنگ اهدای عضو در جامعه‌است.

از این رو فرهنگ‌سازی در دو مقوله مرگ مغزی به عنوان مرگ قطعی و تشویق به دریافت کارت اهدای عضو، از مهمترین معیارهای موفقیت در این موضوع و نجات جان بیماران است.

انجمن اهدای عضو ایران اما سال‌ها پیش با هدف فرهنگ‌سازی در زمینه اهدای عضو اقدام به صدور کارت‌های اهدای عضو کرد. کتابی نرژانی، رئیس این انجمن به روزنامه «توسعه ایرانی» می‌گوید: «واقعیت این بود که در سال ۸۴ مردم هیچ چیز درباره اهدای عضو نمی‌دانستند و اساسا این فرهنگ در کشور جا نیفتاده بود. در نتیجه در آن سال‌ها اقداماتی را برای فرهنگ‌سازی آغاز کردیم. سامانه صدور کارت عضویت راه انداختیم، جشن نفس را از اواخر سال ۸۳ برگزار کردیم و فعالیت‌های فرهنگی را شروع کردیم.»

او ادامه می‌دهد: «ما ۱۱ سال کار فراهم‌آوری اعضا را انجام دادیم تا اینکه در سال ۹۲ به ما گفتند که به وزارت بهداشت برویم و من رئیس اداره پیوند و بیماری‌های خاص وزارت بهداشت شدم. سعی کردیم تا آنچه در بیمارستان مسیح دانشوری انجام داده و توانسته بودیم رتبه‌های جهانی به دست آوریم به کل کشور تسری دهیم و کاری کنیم که هر دانشگاهی یک واحد فراهم‌آوری اعضای فعال داشته باشد تا بتواند مرگ‌های مغزی در سراسر کشور را مدیریت کند. تلاش خیلی زیادی در این زمینه انجام دادیم. بعد از سه سال از وزارت بهداشت بیرون آمدیم. همان زمانی که در وزارت بهداشت بودم به این نتیجه رسیدیم که این کارهایی که ما انجام می‌دهیم در بدنه دولت بسیار سخت است.»

او در مورد فعالیت‌های این انجمن می‌گوید: «نخستین هدف ما در انجمن فرهنگ‌سازی یکپارچه در زمینه اهدای عضو و در نتیجه نجات جان بیمارانی است که هر روز به لیست انتظار پیوند اضافه می‌شوند. دومین هدف و البته اقدام ما در انجمن مسدودسازی توانمندسازی خانواده‌های اهدای عضوکننده است چرا که ۳۸ درصد آنها سرپرست خانوار خود را از دست داده‌اند و سوم آموزش تخصصی تیم‌های فراهم‌آوری اعضا است. خوشبختانه با تلاش بسیار زیادی

رئیس انجمن اهدای عضو در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی» نخستین هدف ما در انجمن، فرهنگ‌سازی یکپارچه در زمینه اهدای عضو است. دومین هدف و البته اقدام، توانمندسازی خانواده‌های اهدای عضوکننده است چرا که ۳۸ درصد آنها سرپرست خانوار خود را از دست داده‌اند و سوم آموزش تخصصی تیم‌های فراهم‌آوری اعضاست

که در انجمن انجام شد موفق شدیم تا حرکت‌های بسیار بزرگ و اساسی انجام دهیم که از جمله آن وارد کردن مسئله اهدای عضو به کتب درسی دانش‌آموزان بود تا بچه‌های ما از ابتدا با این مسئله آشنا شوند. همینطور مراسم جشن نفس که ۱۸ سال است با حضور خانواده‌های اهدا کننده و گیرنده عضو برگزار می‌شود و اثر فوق‌العاده‌ای در تسری فرهنگ اهدا داشته‌است.»

محاسن کارت اهدای عضو

اما در ایران نیز مانند بسیاری از کشورهای دنیا، کارت اهدای عضو، جنبه قانونی ندارد و صرفاً اعلام نظر هر فرد به اطرافیان در مورد تمایل او به اهدای عضو پس از مرگ است. یعنی حتی با داشتن کارت اهدای عضو، باز هم باید در صورت وقوع مرگ مغزی از خانواده رضایت گرفت.

با این حال کارت اهدای عضو، علی‌رغم نداشتن وجه قانونی، در اخذ تصمیم خانواده به اهدای عضو عزیزشان در آن لحظات بحرانی بسیار موثر است؛ به نحوی که خانواده‌هایی که مرگ را پذیرفته‌اند، در صورت رویت کارت عزیزشان، بالغ بر ۹۵ درصد رضایت به اهدای عضو می‌دهند و در صورت عدم وجود کارت، کمتر از ۵۰ درصد، از روش‌های دریافت کارت اهدای عضو می‌توان به ارسال کد ملی به سامانه پیامکی ۳۴۳۲، مراجعه به سامانه ملی دریافت کارت اهدای عضو به آدرس www.ehdacenter.ir، مراجعه حضوری به شعب انجمن اهدای عضو ایرانیان در کشور، مراجعه حضوری به واحدهای اهدای عضو استان‌ها و غرفه‌های صدور کارت اهدای عضو که به مناسبت‌های مختلف دایر می‌شود، اشاره کرد.

از گوشه و کنار

ممنوعیت استفاده از آلات موسیقی در بهشت زهرا

برترین‌ها نوشت: تصویری از یک بنر در فضای مجازی منتشر شده که نشان می‌دهد از دیروز ۳۱ اردیبهشت با دستورالعمل رسمی سازمان بهشت زهرا (س) استفاده از آلات موسیقی و ساز و پخش هرگونه موسیقی در مراسم کنار مزار «اکیداممنوع» اعلام شد. در پلاکار نصب شده در بهشت زهرا نوشته شده: «استفاده از آلات موسیقی و ساز و پخش هرگونه موسیقی در مراسم کنار مزار اکیداممنوع می‌باشد. رعایت فرهنگ صحیح عزاداری تشیع و تدفین باعث آرامش و آمرزش روح متوفی می‌شود.»

ثبت نام واکسیناسیون افراد بالای ۷۰ سال از امروز

سخنگوی ستاد ملی مقابله با کرونا گفت: همه افراد بالای ۷۰ سال به بالا از امروز (شنبه، اول خرداد) در سامانه واکسیناسیون ثبت نام کنند و پیامک برای افراد ثبت نام‌کننده ارسال می‌شود. علیرضا نبیسی اضافه کرد: براساس تجربه دو هفته اخیر، تصمیم گرفتیم همه افراد در سایت salamat.gov.ir ثبت نام کنند و خودمان نوبت دهی کنیم تا زودتر دحام پشت در مراکز واکسیناسیون اتفاق نیفتد.

اعلام رنگ جدید کرونا در پایتخت؛ تهران نارنجی شد

غلامرضا عباس پاشا، معاون توسعه مدیریت و منابع استاندار تهران گفت: در حال حاضر تهران در شرایط نارنجی کرونا قرار دارد لذا بر اساس مصوبات ستاد ملی کرونا در شرایط نارنجی از فرادیکم خرداد ماه کارمندان مشاغل ضروری و مهم می‌توانند تا ۷۰ درصد به صورت حضوری از کارمندان استفاده کنند و سایر ادارات هم باید نیمی از کارمندان به صورت دور کاری کارهای خود را انجام دهند؛ یعنی در این بخش نیز تا ۵۰ درصد می‌توانند به صورت حضوری از کارمندان استفاده کنند. او به ایستادگی گفت: به این ترتیب ساعت کار کارمندان از ۷:۳۰ دقیقه صبح تا ۱۴:۳۰ دقیقه عصر خواهد بود. مصوبات ستاد ملی کرونا لازم‌الاجراست و اجرای شرایط شهرهای نارنجی به تمامی دستگاه‌های استان تهران ابلاغ شده و بر اجرای آن نیز نظارت خواهد شد.

نگهداری از حدود ۴ هزار کودک در مراکز شبه خانوادگی

مدیرکل بهزیستی استان تهران با بیان اینکه مراکز شبه خانوادگی حدود ۱۵ سال است که در تهران فعالیت می‌کنند، گفت: حدود ۴ هزار کودک در این مراکز نگهداری می‌شوند. امین شاهرخی همچنین به این‌ها گفت: پروسه مراکز خانه کوچک برای افرادی که معلولیت و سالمندان نیز در حال انجام است.

کاشت نهال در محل کشف پیکر بابک خرم‌دین

بعداز کشف پیکر بابک خرم‌دین در یکی از مخازن پسماند، جمعی از ساکنین شهر کاکباتان پیشنهاد دادند تا در محل مخزن یاد شده یک نهال کاشته شود. این درخواست اهالی از سوی شهرداری ناحیه ۶ منطقه ۵ تهران اجرایی شد.

مهارد آتش‌سوزی جنگل‌های گچساران

فرماندار شهرستان گچساران از مهار آتش‌سوزی در جنگل‌های این شهرستان خبر داد. «علیرضا تائب» به ایستادگی گفت: آتش‌سوزی در جنگل‌های ارتفاعات منطقه حفاظت شده «دیل» و ارتفاعات «نارک» در این شهرستان رخ داد که با تلاش نیروهای ادارات و شهرستان‌های مختلف از جمله ای چرام، یاسوج، باشت مهار شده است. آتش‌سوزی جنگل‌های ارتفاعات نارک گچساران از عصر روز سه‌شنبه شروع شد که پس از دو مرحله مهار مجدداً شعله‌ور و نهایتاً امروز مهار شد.

مشاغل پیشنهاد داده‌ایم که تعیین ساعت برای حضور دستفروشان را بررسی کند. ما می‌دانیم که کاشی به کاشی قیمت‌ها فرق می‌کند و به همین دلیل پیشنهاد دادیم که در طی روز جمع‌آوری نداشته باشیم و در شبانه روز برای حضور آن‌ها ساعت تعیین کنیم اما با شیوع کرونا به محدودیت تردد در شهر برخوردیم.

خبر

درخواست از دستفروشان برای ثبت نام در سامانه «سامان بازار»

برخورد با سدمعبر روشمند می‌شود

انتشار تصاویری از ضرب و شتم یک دستفروش، توسط ماموران شهرداری تهران در روز عید فطر و پس از آن خبر دستگیری این سه مامور سدمعبر این موضوع را بار دیگر مورد توجه قرار داد که چرا موضوع دستفروشی در شهرهای پرجمعیتی مثل تهران ساماندهی نمی‌شود. در همین باره دیروز روزنامه‌های بهرام، عضو هیات رئیسه شورای شهر تهران به این‌ها گفت: بالا بچه ساماندهی مشاغل سیار و بی‌کانون به شدت به دنبال ساماندهی این مسأله هستیم. او با اشاره به راه‌اندازی سامانه‌ای برای نظم‌دهی به فعالیت دستفروشان گفت: در حدود ۵ هزار نفر در سامانه «سامان بازار» ثبت نام کردند که هم‌توانیم فضای رادر اختیارشان قرار دهیم تا از کسب در آمد دور نمانند و هم نظم خیابان حفظ شود. او همچنین گفت: به اتاق اصناف نیز

پیشنهاد ایجاد صنف دستفروشان را داده‌ایم. این عضو هیات رئیسه شورای شهر تهران در واکنش به اینکه در یک سال و نیم گذشته تعداد دستفروشان بیشتر شده است، اما رویکرد حمایتی شهرداری به تناسب شرایطی که برای مردم به وجود آمده پیش نرفته است و از طرفی تقاضای پول از دستفروشان برای اسکان در محل دستفروشی می‌شود، گفت: من هم شنیده‌ام که درخواست پول از سوی نیروهای سدمعبر مطرح شده، اما هیچ دستفروشی چنین موضوعی را تایید نکرده است. او در واکنش به اینکه حتی در مکان‌هایی که شهرداری تعیین کرده است نیز مافیایی در دریافت پول از شهروندان به وجود آمده و دستفروشان از این مسأله ناراضی هستند، گفت: هر جایی که نظارت نباشد و شفافیت وجود